

סיכום מפגש רשת השותפות והשותפים מס' 6

18 בדצמבר 2024

מטרות המפגש:

- קידום מניעת אלימות בזוגיות לנוכח המלחמה – מיפוי משותף
 - קידום הבנות וכלים להגברת מעורבות העומדים/ות מהצד
- במפגש השתתפו 105 נציגי ונציגות ארגונים מכל המגזרים

מצגת המפגש המלאה

[מצגת סיכום שנה של קווים אדומים](#)

חלק א' - עדכונים מהיוזמה

מטרות ויעדים משותפים - היוזמה פועלת לאור **חזון, ייעוד, מטרות ויעדים (עברית/ערבית)** שהוגדרו במשותף ומכוונת לפעולה בתחום המניעה והאיתור המוקדם של אלימות בזוגיות. לאור מטרות אלו, הוגדרו חמישה תחומי פעולה אסטרטגיים הנמצאים בשלבים שונים של יישום (ראו שקף 5 [במצגת המפגש](#)).

עשייה של ארגוני רשת קווים אדומים בתקופת המלחמה - תקופת מלחמה מאופיינת בעלייה בהיקפי האלימות בזוגיות, ירידה בפניות לסיוע וירידה בקשב הציבורי לנושא, זאת לצד הסטת משאבים לפגיעות מיידיות מהמלחמה ועומס גדול על כל הארגונים. על אף כל אלו נעשו עשרות פעולות מקדמות מניעה של אלימות בזוגיות על ידי הארגונים השותפים ברשת. המפגש לווה במיצג שבו הוצגה העשייה בה שיתפתם/ן. [כאן](#) תוכלו לראות מידע מלא על הפעולות ששותפו.

סיכום שנת העבודה 2024 -

הצגנו טעימה מפעולות מרכזיות שנעשו במשותף ביוזמה. סיכום שנה מלא, תוכלו לראות כאן

מבט מסכם יוזמת "קווים אדומים" 2024

ינואר הוקמו דפי פייסבוק ואינסטגרם לרשת קווים אדומים	פברואר מחקר על הסיקור התקשורתי של אלימות בזוגיות, הוצג במפגש רשת	מרץ 	אפריל גובשה קבוצה של אנשי ונשות תקשורת חרדים, להרחבת העיסוק התקשורתי בתחום
מאי פורסם מסמך המלצות "מעורבות גברים במניעה" ויצא קול קורא לקרן קווים לשינוי	יוני תערוכת הכרזות הוצגה במיקום הראשון: גלריה ע"ש דבורה פישר בת"א	יולי הסתיים תהליך הערכה של עבודת "קווים אדומים" בשלוש השנים הראשונות	אוגוסט
ספטמבר הסתיים תהליך מדידה של היקפי תופעת האלימות בזוגיות בישראל	אוקטובר אתר קווים אדומים Business עלה לאוויר	נובמבר סקר צעירים/ות ופרוייקטים במימון קרן קווים לשינוי הוצגו במפגש מקוון לרשת	דצמבר הסתיים פיתוח תדריך לארגוני צעירים/ות בחברה הערבית

לקראת שנת העבודה 2025

בעקבות דיון בוועדת ההיגוי סומנו מוקדים מרכזיים לפיתוח ביוזמה וכן מספר דגשים לפעילות שיש להטמיע בכלל פעילות היוזמה

נושאים מרכזיים לפיתוח בשנת העבודה

לאחר דיון בוועדת ההיגוי

מניעה אצל ילדים/ות ונוער

התאמת אסטרטגיה לאור המלחמה

קידום מודעות ציבורית

דגש על הנעת בייסטנדרס לפעולה וסוכני שינוי מתוקף תפקיד

מעורבות גברים במניעה

פיתוח והערכה של מודלים חדשים לפעולה

דגשים לכלל פעולות היוזמה

שימת דגש על חברה הערבית החשופה לאלימות קשה, בכלל העשייה של היוזמה

חיבור למסגרות ופעילויות להתמודדות עם השלכות המלחמה והטמעה של עיסוק באלימות בזוגיות.

התייחסות למשפחות שחזרו מהצבא/כוחות הביטחון וקבוצות מעטפת כמו שירותי כבאות, בריאות, זק"א, עו"סים ועוד.

מדדי שינוי ליוזמה ב- 3 השנים הקרובות

בוועדת ההיגוי סומנו שני מדדי שינוי מרכזיים – מדדים שניתן לראות בהם שינוי בטווח זמן של שלוש שנים וישנה הערכה כי יובילו לצמצום היקפי התופעה:

- עלייה בזיהוי אלימות, בפרט אלימות שאינה פיזית ובדגש על הרחבת הזיהוי אצל צעירים/ות
 - עלייה בנכונות למעורבות כעומדים/ות מהצד למול אלימות בזוגיות
- בשניהם הודגש הצורך לצמצם את הפער בין גברים (שמזהים פחות ומתערבים פחות) לנשים.

חלק ב' - התמודדות עם השפעות המלחמה על אלימות בזוגיות

מחקר מן העולם מעיד על כך שבתקופת מלחמה ולאחריה, ישנה עלייה בהיקפי תופעת האלימות בזוגיות וירידה בהיקף הפניות לסיוע. הוצגו נתונים המעידים על כך שגם בישראל, מאז פרוץ המלחמה מתקיימות תופעות אלו. הוצגו נתונים על פניות לסיוע וכן ממצאים מסקר שנערך בשדולת הנשים ובדק אלימות בזוגיות אצל המשרתים בכוחות הביטחון (ראו שקפים 13-18 במצגת המפגש; למחקר המלא של שדולת הנשים - ראו [כאן](#)).

בנוסף לנתונים אלו עולה כי ישנה ירידה בקשב לעיסוק בנושא האלימות בזוגיות בקרב מי שזה אינו נושא ליבה שלו/ה. לפיכך בעבודה בקבוצות עסקנו **בזיהוי אפשרויות, הזדמנויות וחיבורים לשילוב נושא מניעת אלימות בזוגיות במהלכים וביוזמות העוסקים בהשלכות המלחמה בקהילות/ ארגונים/ ישובים/ ברמה ארצית.**

מה עלה בקבוצות?

בדיונים בקבוצות עלו הצעות רבות לשילוב נושא מניעת אלימות בזוגיות. טבלה המרכזת את כלל ההצעות שעלו ומיפוי של אינטרסים של הגופים המפעילים לעסוק בנושא תוכלו לראות [כאן](#). להלן הצעות מרכזיות שחזרו על עצמן ברוב הקבוצות

1. פעילות עיבוד ושיקום לאנשי ונשות מילואים וכוחות הביטחון ובני/בנות זוגם

פעילויות לאנשי/נשות מילואים וכוחות הביטחון שאפשר לשלב בהן מניעת אלימות בזוגיות

- קבוצות עיבוד רגשיות בהנחיית מומחים.
- סדנאות להתמודדות עם טראומה ומשבר.
- ליווי פרטני ומקצועי לאנשי מילואים ולמשפחותיהם.
- הכשרות למטפלים/ות ומנחים המלווים פעילויות עיבוד, טיפול ושיקום לאנשי צבא/מילואים וכוחות הביטחון.

ארגונים מפעילים - צה"ל, משרד הביטחון, ארגון נכי צה"ל ועמותות שונות המפעילות פעולות עיבוד ליחידות הצבא.

פעילויות לבני/בנות זוג של אנשי/נשות מילואים/כוחות הביטחון

- הכשרת מתנדבים/ות הפועלים ברשויות המקומיות ובעמותות המסייעות לנשות מילואים לזהות סימני מצוקה הקשורים באלימות ויידוע על גופי סיוע מקצועיים.
- יצירת קבוצות לעיבוד ושיח רגשי עם דגש על נושא הזוגיות.

ארגונים מפעילים - ארגונים חברתיים ורשויות מקומיות

האינטרס של הארגונים לשיתופי פעולה - שמירה על שלומם של אנשי/נשות המילואים ומשפחותיהם; הגברת האפשרות שלהם לשרת בהמשך; נתונים על פוטנציאל האלימות מהווים תמריץ לעיסוק בנושא; חיסכון במשאבים בהמשך.

2. פעולות המיועדות לצעירים/ות שנפגעו באופנים מגוונים מהמלחמה

- פעולות תמיכה בנפגעי/ות מסיבת הנובה.
- מענים בתחום התעסוקה וההשכלה לצעירים/ות שנפגעו בדרכים שונות מהמלחמה.
- ארגונים מפעילים - משרד הרווחה, ארגונים לטיפול בנפגעי/ות נובה, מרכזי צעירים/ות, ארגונים המפעילים תוכניות תעסוקה/השכלה לצעירים/ות שנפגעו מהמלחמה.
- האינטרס של הארגונים לשיתוף פעולה - מינוף תהליכי שיקום ומניעת מצבי סיכון של צעירים/ות.

3. תוכניות חוסן ותמיכה בקהילה ובמקומות עבודה

- תוכניות חוסן למגוון גילאים, בדגש על אזורים שנפגעו באופן ישיר מהמלחמה
- הכשרות לאנשי מקצוע בתוכניות חוסן
- פעילות לבניית חוסן למגוון גילאים באזורים שנפגעו מהמלחמה
- ארגונים מפעילים - מרכזי חוסן, עמותות בריאות נפש, עמותות לטיפול בילדים ונוער
- האינטרס של הארגונים לשיתוף פעולה - הבנה כי סביבה ביתית אלימה חותרת תחת המטרה של יצירת חוסן בקהלי היעד. היכרות עם ההשפעות של חשיפה למלחמה לאלימות בזוגיות.

פעולות להתמודדות עם השלכות המלחמה במקומות עבודה

- הכשרת צוותי משאבי אנוש ורווחה בארגונים לסיוע במתחים אישיים ומשפחתיים של עובדים.
- ארגונים מפעילים - מקומות עבודה גדולים: ציבוריים, חברתיים ועסקיים.
- האינטרס של הארגונים לשיתוף פעולה - שימור ושיפור תפקוד עובדים שהיו, או נמצאים בסביבי מילואים, פונו או נפגעו בדרכים אחרות מהמלחמה; חיזוק המחויבות של העובדים לארגון; חיזוק תחושת לכידות ארגונית וערבות הדדית; הפחתת עלויות עקיפות בשל פגיעה בתפקוד העובדים.

4. תהליכים לחלוקת נשק אזרחי

- שיתוף מידע בין משרדי הממשלה שסייע לאיתור אנשים בסיכון לאלימות בזוגיות ומניעת רישיון נשק
- שילוב אלמנטים של מניעת אלימות בזוגיות וזיהוי סיכונים בהדרכות חובה לפני קבלת כלי נשק
- ארגונים מפעילים - המשרד לביטחון לאומי, המשטרה.
- האינטרס של הארגונים לשיתוף פעולה - הקטנת פוטנציאל הפגיעה בבני הבית עם הנשק; זיהוי מוקדם של סיכונים

חלק ג' - הנעת העומדים/ות מהצד לפעולה

המטרה - לגבש על בסיס הידע המשותף תשתית לתדריך לעומדים/ות מהצד שיאפשר התערבות נכונה ואפקטיבית

מודל מארגן - הוצע מודל מארגן להתערבות העומדים/ות מהצד, המבוסס על מודלים מהספרות ועל דיונים בנושא שנערכו במפגשים קודמים של רשת השותפים/ות. המודל כולל התייחסות לתהליך הפנימי של העומד/ת מהצד, לחסמים לפעולה וכן לגורמים מעודדי פעולה (עליהם דיברנו במפגש).

שיטת העבודה - בעבודה בקבוצות, התמקדנו באלימות לא פיזית ובעומד/ת מהצד מהסביבה הקרובה (לא עובר אורח אקראי). מכיוון שיותר ויותר אנשים נעזרים בבינה מלאכותית ביום יום, ננקודת מוצא לדיון נעזרנו בהמלצות לפעולה שנוצרו על ידי GPT. לצפייה בתרחישים ובהמלצות עימן עבדנו ראו [כאן](#).

מה עלה בקבוצות?

- במבט כולל על הדיונים בקבוצות, עלו מספר המלצות לעומדים/ות מהצד שחזרו על עצמן:
- המלצות הקשורות בדרך הפעולה ובעמדה של העומד/ת מהצד
- הקשבה פעילה - עלה צורך בהקשבה מלאה, פעילה וסבלנית. הוצעו טכניקות שונות להקשבה כזו, כמו שימוש בשיקוף התחושות של הנפגע/ת ובשאלות פתוחות.
 - שמירה על ביטחון ופרטיות - נאמר בדיונים כי אלימות פוגעת בתחושת הביטחון האישי וחשוב לייצר תחושה זו כחלק מתהליך הסיוע.
 - בדיקת מסוכנות - הוצע לשאול האם הנפגע/ת חשים בסכנה לשלומם כדי להעריך אם נדרשת התערבות מיידית לשם הגנה.
 - גישה אמפתית ולא שיפוטית - צורך בתיקוף החוויה והתחושות של הצד הנפגע, בגישה שאינה שיפוטית ומסירה אשמה.

- נוכחות וזמינות לאורך זמן – זיהוי אלימות בזוגיות ויציאה מהאלימות, על ידי טיפול או סיום הקשר הם תהליך. על העומד/ת מהצד להיות נגיש לאורך זמן ובזמינות להקשבה ולסיוע. נאמר כי יש צורך להיות קשובים לקצב של מי שמנסים לעזור לו/לה.

המלצות הקשורות בתוכן ההתערבות

- מקורות מידע על תמיכה – לספק מידע על נשות/אנשי מקצוע ועל קווי סיוע. אפשר להציע לחפש מקורות תמיכה יחד. חשוב לומר שיש מי שיוכלו לסייע.
- חיזוק הצד הנפגע - לתת חיזוק ברור לזכות לכבוד, פרטיות והחלטות אישיות בתוך הזוגיות.
- להציע תמיכה מעשית – כמו קניות, שמירה על ילדים ועוד. מעבר לכך שעזרה כזו יכולה באמת לסייע, היא גם נותנת תחושה ש"רואים אותי", שחסרה במצבים של פגיעה מאלימות.
- שיום – לתת שם לחוויה, לציין בעדינות ובזהירות שהחוויה יכולה להיות חלק מדפוס של שליטה, של אלימות רגשית וכדומה.

המלצות הקשורות בעומד/ת מהצד

- בדיונים על המלצות נוספות הקשורות בעומד/ת מהצד עצמם –
- לתת לגיטימציה לקושי, לבלבול ולחוסר הידע של העומד/ת מהצד וכן להשפעות עליה/ו כתוצאה מהחשיפה לאלימות.
- להפנות את העומד/ת מהצד למקורות תמיכה.
- לייצר שותפות עם גורמים נוספים הקרובים לזוג, כדי לא לפעול לבד. אם יש תחושה שנכון יותר שמישהי/ו אחר יתערבו – לפנות ולשתף.

ומה לא לעשות?

- חלק גדול מההמלצות ל"לא תעשו" מציג עמדות והתנהגויות הפוכות ל"מה כן לעשות". עיקרי ההמלצות:
- לא להתעלם ולא להקטין את החוויה – חשוב שלא להמעיט מהתחושות של הצד הנפגע ומחומרת המצב.
- לא לכפות פעולה ולא להציע פעולות מיידיות/שטחיות/גנריות.
- לא להתמקד בביקורת או העלבה של בן/בת הזוג – אמירות כאלו יכולות להרחיק ולעורר הגנתיות.
- לא להציע עזרה שאי אפשר לקיים.

היבטים מערכתיים בהנעת העומדים/ות מהצד

תנאים במערכת יכולים לעודד או לעכב מעורבות של עומדים/ות מהצד. ערכנו איסוף רעיונות ראשוני: **מה צריך לקרות במערכת כדי להגביר נכונות של הפרט לפעול (איזה תמריצים יהיו / מדיניות / שיח ציבורי / תקשורת / שירותים/מענים ועוד)?**

להלן רעיונות מרכזיים שעלו בקבוצות ליצירת אקוסיסטם מעודד התערבות:

- הנגשת מתמשכת של ידע נדרש במגוון כלים וערוצים:
 - מה זו אלימות ואיך לזהות אותה?
 - מה דורש התערבות?
 - מה לעשות כשמזהים?
- קמפיין מתמשך על "סור מרע ועשה טוב" בזוגיות – להדגיש מה זו זוגיות בריאה, מה חורג ממנה ונחשב לאלימות. נאמר כי חשוב שהמידע יוצג באופן לא שיפוטי. בנוסף נאמר כי קמפיין כזה צריך לעודד התערבות, על ידי חיבור לערכים חיוביים ומיתוג חיובי של העומדים/ות מהצד שיתערבו. נאמר כי חשוב שקמפיין כזה יפנה גם לגברים כעומדים/ות מהצד.
- קו סיוע ייעודי לעומדים/ות מהצד – שיספק ידע וכלים וילווה את ההתערבות.
- יותר מנהיגים/ות, שגרירותים בעלי מעמד ומשמעות בתוך הקהילות השונות, שידברו על נורמות בריאות בזוגיות ויעודד התערבות במקרה של אלימות.
- מערכת חינוך מעודדת, מחנכת ומלמדת התערבות וערכים של ערבות הדדית ואכפתיות, כולל במקרים של אלימות בזוגיות.
- מענים קהילתיים מדויקים ולא "מתויגים" לעומדים/ות מהצד, בזמינות גבוהה ובהתאמה תרבותית לצרכי הקהילה.
- ממונה בכל ארגון גדול להעברת ידע והנגשת מענים לציבור המנהלותים והעובדים/ות. בחלק מהקבוצות הוצע לעגן זאת בתמריצים ו/או בחקיקה.
- בסיום חלק זה, עסקנו בחוויה של העומד/ת מהצד, בסיוע תיאטרון פלייבק "משחק מהחיים". זוהי נקודת מבט חשובה ומשמעותית ליצירת כלים ואווירה ציבורית המניעה עומדים/ות מהצד לפעולה.

סיכום ומה הלאה?

- **קבוצת עבודה עומדים/ות מהצד יוצאת לדרך** בקרוב. נשמח להשתתפותכם/ן – אם תרצו להשתתף אנא הרשמו [כאן](#)
- **שילוב מניעת אלימות בזוגיות בפעולות/מהלכים להתמודדות עם השלכות המלחמה** - באם הארגון שלכן/ם פועל באחד השדות שתוארו לעיל, נשמח להתעדכן. אם ברצונכם לפעול ותרצו לחפש שותפים למהלך – נשמח לסייע. אנו נבדוק אפשרויות לייצר חיבור לרשת קווים אדומים עם גופים מרכזיים שמופו במפגש.

- רשת קווים אדומים התחדשה השנה בדף [פייסבוק](#) ועמוד [אינסטגרם](#) , המשמשים לקידום המטרות המשותפות. **מוזמנות/ים להיכנס, לעקוב ולהפיץ.**
- הצטרפו לקבוצת [הוואטסאפ לעדכוני היוזמה](#) קבוצה שקטה לעדכונים והזמנות למפגשים.
- **חומרים ותוצרים מהיוזמה לשימוש/ים** במצגת המפגש בשקף 35 ריכזנו קישורים לתוצרים וחומרים מהיוזמה לשימוש/ים. קישור ישיר לשקף הקישורים ראו [כאן](#)

תודה לכל חברי/ות הרשת על ההשתתפות המעורבת והמשפיעה

אנחנו פה לכל מחשבה ושאלה

צוות קווים אדומים